

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VISUOMENĖS INFORMAVIMO ĮSTATYMO NR. I-1418 2, 19 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO PAŽYMA**

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Pastabų ir pasiūlymų vertinimas
Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas 2018-04-09 Nr. 18-2559	Teikiamu įstatymo projektu siūloma prie visuomenės informavimo priemonėse draudžiamos skelbti informacijos priskirti informaciją, kuria skatinami ar kurstomi teroristiniai nusikaltimai. Tačiau įvertinus Įstatymo projekto nuostatas tampa neaišku, kodėl kartu siūloma keisti Visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktus, kurie yra nesusiję su teroristinių nusikaltimų skatinimu ar kurstymu, ir kituose Įstatymo projekto punktuose daugiau nėra minimi. Atkreiptinas dėmesys, kad galiojančio Visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktų nuostatas sujungus į vieną punktą, jame naujai įtvirtintas draudimas iš esmės atkartoja Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 122 straipsnio dispoziciją. Todėl gali susidaryti klaidingas įspūdis, kad visuomenės informavimo priemonėse draudžiama kurstyti daryti išimtinai tik teroristinius nusikaltimus ir BK 122 straipsnyje numatytą nusikaltimą, o raginti daryti kitas nusikalstamas veikas yra leidžiama. Pabrėžtina, kad siekiant užtikrinti visuomenės saugumą, turėtų būti uždrausta kurstyti daryti visas baudžiamajame įstatyme uždraustas nusikalstamas veikas.	Neatsižvelgta. Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 2, 19 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) tikslas yra perkelti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2017/541 dėl kovos su terorizmu, pakeičiančios Tarybos pamatinį sprendimą 2002/475/TVR ir iš dalies keičiančios Tarybos sprendimą 2005/671/TVR (toliau – Direktyva) 21 straipsnio „Kovos su internetiniu turiniu, kuriuo viešai kurstoma vykdyti teroristinius nusikaltimus, priemonės“ nuostatas; juo nėra siekiama nustatyti priemonių kovai su kitokia informacija. Kadangi Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnyje, kur nustatytos neskelbtinos informacijos kategorijos, teroristinių nusikaltimų skatinimas ar kurstymas nėra numatytas, atitinkamai keičiami 19 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktai: 1 punkte nurodomi pažeidimai Lietuvos Respublikos suverenitetui (kurie anksčiau buvo išskaidyti 1 ir 2 punktuose), o 2 punkte įtvirtinamas teroristinių nusikaltimų skatinimo ir kurstymo draudimas. Teroristinių nusikaltimų skatinimo ir kurstymo įtraukimas į kitą punktą iškraipytų Visuomenės informavimo įstatymo sistemą (papildomai reiktų keisti 27, 33, 34 ¹ , 48 straipsnius).
	Siekiant išvengti teisinio reguliavimo kolizijos, siūlome Įstatymo projekto 19 straipsnio 1 dalyje atsisakyti baigtinio draudžiamos skelbti informacijos sąrašo, kadangi informacijos neskelbtinumą gali nustatyti ir kiti įstatymai. Pavyzdžiui, Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymas įslaptintą informaciją priskiria prie neskelbtinos informacijos, kurią draudžiama viešinti ar platinti. Atsižvelgiant į tai, siūlome Įstatymo projekto 19 straipsnį papildyti nauja nuostata, numatančia, kad „Visuomenės informavimo priemonėse draudžiama skelbti informaciją, kurią viešinti ar platinti draudžia kiti įstatymai.“	Neatsižvelgta. Kitų, nesusijusių su Direktyvos 21 straipsnio įgyvendinimu, nuostatų keitimas ar tobulinimas nėra šio Įstatymo projekto tikslas.

	<p>Siūlome tikslinti Įstatymo projekto 19 straipsnio 4 dalį, kuri nustato, kad policija, nustačiusi Įstatymo projekto 19 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytos neskelbtinos informacijos paskleidimo atvejį, privalo tokią neskelbtiną informaciją pašalinti arba panaikinti galimybę ją pasiekti. Įvertinus tai, nėra aišku, kodėl policija neįpareigota analogiškai reaguoti, kai nustatomi Įstatymo projekto 19 straipsnio 1 dalies 1 ar 3 punkte nurodytos neskelbtinos informacijos paskleidimo atvejai. Pažymėtina, kad 19 straipsnio 1 dalies 1 punkte (BK 122 str.) ir 3 punkte (BK 170 str.) nurodyto turinio informacijos paskleidimas yra kvalifikuojamas kaip nusikalstama veika, todėl policija turėtų reaguoti analogiškai ir tokią neskelbtiną informaciją pašalinti arba panaikinti galimybę ją pasiekti.</p> <p>Taip pat nėra aišku, kodėl Įstatymo projekto aiškinamajame rašte yra nurodoma, kad draudžiamos informacijos turinys yra paprastai žalingiausias pirmąją valandą po jo paskleidimo internete, tačiau Įstatymo projekto rengėjai siūlo paslaugų tiekėjus įpareigoti tik per 8 valandas nuo policijos nurodymo gavimo neskelbtiną informaciją pašalinti arba panaikinti galimybę ją pasiekti. Įvertinus šiuolaikinį informacijos sklaidos greitį ir apimtį, diskutuotina, ar informacijos pašalinimas praėjus 8 valandoms po jos paskelbimo bus efektyvi ir savalaikė priemonė.</p>	<p>Iš dalies atsižvelgta.</p> <p>Kitų, nesusijusių su Direktyvos 21 straipsnio įgyvendinimu, nuostatų keitimas ar tobulinimas nėra šio Įstatymo projekto tikslas, todėl neatsižvelgta į siūlymą nustatyti policijai analogiškas pareigas dėl kitokio turinio informacijos.</p> <p>Atsižvelgta į pastabą dėl 8 valandų Įstatymo projekte numatant trumpesnius terminus.</p>
	<p>Siūlome tikslinti Įstatymo projekto 19 straipsnio 4 dalį ir numatyti galimybę tais atvejais, kai nepavyksta operatyviai nustatyti ar susisiekti su elektroninės informacijos prieglobos paslaugų, viešųjų ryšių tinklų ir (arba) viešųjų elektroninių ryšių paslaugų tiekėju dėl privalomo neskelbtinos informacijos pašalinimo, policijos privalomi nurodymai pašalinti neskelbtiną informaciją galėtų būti duodami viešosios informacijos rengėjui ar skleidėjui, kai šis yra žinomas.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Įstatymo projektu iš esmės sprendžiama situacija, kai viešosios informacijos rengėjas (skleidėjas) yra nežinomas, be to, viešosios informacijos rengėjams (skleidėjams) reikalavimus pagal kompetenciją teikia Žurnalistų etikos inspektoriatas tarnyba arba Lietuvos radijo ir televizijos komisija (policija gali perduoti informaciją šioms institucijoms). Taip pat Įstatymo projektu neuždrausta policijai tiesiogiai informuoti viešosios informacijos rengėjų (skleidėjų) apie jų paskleistą neteisėtą informaciją, kai toks informavimas nekenktų kitiems procesams (pavyzdžiui, nusikalstamų veikų tyrimui, kitų nusikalstamų veikų atskleidimui ar baudžiamajam persekiojimui).</p>

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, 2018-04-04 Nr. (1.6)25-213)	Vertinant siūlomą Visuomenės informavimo įstatymo 19 str. 1 d. 2 p. pakeitimą, pastebėtina, kad BK 250 ¹ str., kuris įgyvendina Direktyvos 5 straipsnį, uždrausta ne tik skatinti ar kurstyti teroristinius nusikaltimus, bet ir niekinti šių nusikaltimų aukas. Siūlytina atspindėti tai ir Visuomenės informavimo įstatymo 19 str. 1 d. 2 p.	Iš dalies atsižvelgta. Į siūlymą atsižvelgta pateikiant sąvokos apibrėžimą, kuriame nustatomi teroristinius nusikaltimus skatinančios ir kurančios informacijos kriterijai.
	Pastebėtina, kad elektroninės informacijos prieglobos paslaugų, kaip informacinės visuomenės paslaugų dalies (Kibernetinio saugumo įstatymo 2 str. 1 d.), reguliavimas nustatomas Informacinės visuomenės paslaugų įstatymu. Informacinės visuomenės paslaugų įstatymo 14 str. 3 d. reglamentuoja neteisėtu būdu įgytos, sukurtos, pakeistos ar naudojamos informacijos panaikinimo tvarką. Šia apimtimi atsiranda Įstatymo projektu siūlomų Visuomenės informavimo įstatymo 19 str. 4 d. nuostatų ir Informacinės visuomenės paslaugų įstatymo 14 str. 3 d. konkurencija. Manytina, šis klausimas turėtų būti sprendžiamas kompleksiskai.	Iš dalies atsižvelgta. Informacinės visuomenės paslaugų įstatymo 14 straipsnio 3 dalis neregamentuoja neteisėtos informacijos panaikinimo tvarkos, šioje dalyje numatyta, kad tokią tvarką nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija. Konkreti tvarka yra priimta – <i>Galimybės pasiekti neteisėtu būdu įgytą, sukurtą, pakeistą ar naudojamą informaciją panaikinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 881</i> – ji bus atitinkamai pakeista po įstatymo priėmimo (aiškinamasis raštas papildytas šiuo aspektu).
	Taip pat siūlome įvertinti, ar prieigos neterminuotas ribojimas, net ir tais atvejais, kai atitinkamo turinio jau nebeliktų, būtų proporcingas, kadangi privalomo nurodymo atšaukimas nenumatomas. Tuo atveju, jeigu privalomas nurodymas riboti prieigą taikytinas iki atitinkama informacija nebus pašalinta (ribojimas su sąlyga), siekdami išvengti nevienodo įstatymo nuostatų aiškinimo ir taikymo praktikoje, siūlome tai aiškiai apibrėžti įstatymo projekte.	Iš dalies atsižvelgta. Prieigos ribojimo proporcingumo klausimas išspręstas kitokiu būdu – Įstatymo projekte numatyta pakopinė ir terminuota prieigos ribojimo procedūra: policija duoda motyvuotus privalomus nurodymus tinklo paslaugų teikėjams panaikinti galimybę pasiekti informaciją ne ilgiau kaip 72 valandoms, o ilgesniam laikui su teismo leidimu.
	Įvertinant Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298, 81 p. nuostatas, pildyti Visuomenės informavimo įstatymo 19 str. 4 d. nerekomenduotina. Siūlytina pildyti 19 str. 5 d.	Iš dalies atsižvelgta. Visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 4 dalis nebėra pildoma, o pildomos 9-12 dalys, siekiant nekeisti 5-8 dalimis nustatytos sistemos.
Nacionalinė teismų administracija, 2018-04-17 Nr. 4R-549-(6.6.)	Administracijos nuomone, Projekte teisinės logikos požiūriu svarstytinas Projekto formuluotės „Policija, nustačiusi šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytos neskelbtinos informacijos paskleidimo atvejį <...>“ tinkamumas. Minėta siūloma formuluotė sudaro prielaidas manyti, kad duodant privalomą nurodymą pašalinti neskelbtiną informaciją arba panaikinti galimybę ją pasiekti	Iš dalies atsižvelgta. Įstatymo projekte formuluotė pakeista į „Policija, sužinojusi apie šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytos neskelbtinos informacijos paskleidimą internete <...>“, taip pat numatyta pakopinė ir terminuota prieigos ribojimo procedūra. Be to, Įstatymo projekte patikslinta, kad policijai leidimą suteiks Vilniaus apygardos administracinis teismas (tas pats teismas, kuris

	<p>jau yra įsitikinta, kad pažeidimas yra padarytas, t. y. konstatuotas konkrečios neskleistinos informacijos paskleidimo atvejis, nors toks konstatavimas galimas tik po už neskelbtinos informacijos kontrolę atsakingos institucijos priimto ir įsiteisėjusio sprendimo. Šiame kontekste nėra aišku, kokios kils teisinės pasekmės, jei už neskelbtinos informacijos kontrolę atsakinga institucija, priešingai nei policija, pripažins, kad informacija, kuriai buvo pritaikyti suvaržymai, nėra skatinanti ar kurstanti teroristinius nusikaltimus, t. y. nėra neskelbtina. Ši problema ypač aktuali kalbant apie taikytų suvaržymų galiojimą, kadangi Projekte nėra išsprendžiami privalomo policijos nurodymo, patvirtinto motyvuota teismo nutartimi, pabaigos (galiojimo) klausimai. Siūlytina iš naujo vertinti teisėkūros priemonės, taikytinas siekiant įgyvendinti Direktyvą ir tikslinti Projektą, taip pat teikti jį pakartotiniam derinimui suinteresuotoms institucijoms.</p>	<p>vertina už neskelbtinos informacijos kontrolę atsakingų institucijų – Lietuvos radijo ir televizijos komisijos bei Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos – sprendimų teisėtumą ir pagrįstumą, taigi, ir paskleistos informacijos priskyrimą (ne)skelbtinos informacijos kategorijai). Kadangi Įstatymo projektas patikslintas atsižvelgus į esmines suinteresuotų institucijų pastabas, jis neteikiamas pakartotiniam derinimui.</p>
<p>Lietuvos radijo ir televizijos komisija, 2018-04-03 Nr. S-200</p>	<p>Atkreiptinas dėmesys, kad Projekto 1 straipsnio 2 dalis, kuria keičiamas Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 2 punktas, iš esmės pažodžiui atkartoja BK 250¹ straipsnio „Teroristinių nusikaltimų kurstymas“ nuostatas, už kurių pažeidimą yra numatyta laisvės atėmimo bausmė. Pažymėtina, kad minėtos BK nuostatos pažodinis perkėlimas į Įstatymą, atitinkamai sąlygoja, kad teroristinių nusikaltimų kurstymo tyrimą turės atlikti už neskelbtinos informacijos kontrolę atsakingos institucijos t. y. Komisija ir Žurnalistų etikos inspektorius. Manome, kad Komisija, kaip už neskelbtinos informacijos kontrolę atsakinga institucija, nėra kompetentinga nagrinėti tokių veikų, kaip teroristinių nusikaltimų kurstymas ar skatinimas.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Įstatymo projektu, be kitų aspektų, yra įtvirtinama Lietuvos radijo ir televizijos komisija kompetencija vertinti, ar paskleista informacija pažeidžia Visuomenės informavimo įstatymą, jame nėra įtvirtinta jos kompetencija vertinti, ar buvo įvykdyta nusikalstama veika. Visuomenės informavimo įstatyme ir BK yra nustatyta daugybė atvejų, kai objektyvieji pažeidimo požymiai yra tapatūs, pavyzdžiui, neapykantos skatinimo draudimas yra įtvirtintas Visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnyje ir BK 170 straipsnyje, privataus gyvenimo apsaugą pažeidžiančios informacijos draudimas yra įtvirtintas Visuomenės informavimo įstatymo 14 straipsnyje ir BK 168 straipsnyje, tačiau tai nesąlygoja, kad dėl nusikalstamos veikos tyrimą turi atlikti Lietuvos radijo ir televizijos komisija arba Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba. Kaip ir pirmiau nurodytais atvejais, taip ir dėl teroristinius nusikaltimus skatinančios informacijos, (1) policija vertins, ar buvo įvykdyta nusikalstama veika, o Lietuvos radijo ir televizijos komisija arba Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba vertins, ar buvo įvykdyti administraciniai pažeidimai, (2) Lietuvos radijo ir televizijos komisija arba Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba nevertins informacijos, jeigu dėl jos yra pradėtas baudžiamasis procesas.</p>
	<p>Pažymėtina, kad Projekto aiškinamojo rašto 4 punkte</p>	<p>Iš dalies atsižvelgta.</p>

<p>nurodoma, kad Projektu nėra keičiama Įstatyme nustatyta pažeidimų už neskelbtinos informacijos paskleidimą nagrinėjimo tvarka. Projekte numatyta, kad policija apie nustatytą teroristinių nusikaltimų skatinimą arba kurstymą informuoja už neskelbtinos informacijos kontrolę atsakingą instituciją (Lietuvos radijo ir televizijos komisiją arba Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybą), kuri priims sprendimus dėl galimo neskelbtinos informacijos paskleidimo fakto tyrimo bendra tvarka, kaip ir dėl kitos Įstatymo 19 straipsnyje nustatytos neskelbtinos informacijos paskleidimo. Atkreiptinas dėmesys, kad Komisija, gavusi su galimu pažeidimu dėl neskelbtinos informacijos paskleidimu susijusią medžiagą, turi Įstatymo 19 straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka ir terminais atlikti tyrimą, įvertinti paskleistą galimai neskelbtiną informaciją ir priimti sprendimą. Atsižvelgiant į tai, kad Policija informuos Komisiją po to, kai pati jau bus nustačiusi 19 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytos neskelbtinos informacijos paskleidimo atvejį ir davusi privalomus nurodymus, kuriuos sankcionuos teismas, neaišku, ką konkrečiai turės ištirti Komisija ir kokios bus teisinės pasekmės tais atvejais, kai Komisijos ir policijos pareigūnų nuomonė dėl galimo pažeidimo vertinimo išsiskirs. Siekiant Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatyme įtvirtintų teisės aktų aiškumo ir efektyvumo principų bei atsižvelgiant į aukščiau pateiktas pastabas, siūlome iš esmės tikslinti Projektą bei jo aiškinamąjį raštą. Atsižvelgiant į tai, kad Komisija nebuvo įtraukta į Projekto rengimą ir negalėjo išdėstyti savo argumentų dėl siūlomo teisinio reguliavimo, kuris išplečia Komisijos kompetenciją, prašome įtraukti Komisiją į tolimesnius Projekto svarstymus.</p>	<p>Įstatymo projektas atsižvelgus į suinteresuotų institucijų esmines pastabas yra patikslintas, jame policijai nėra nustatytos pareigos visais atvejais pranešti apie neskelbtinos informacijos paskleidimo atvejį Lietuvos radijo ir televizijos komisijai arba Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybai (atitinkamai patikslintas ir aiškinamasis raštas), be to, policijos veiksmai teisiškai neįpareigoja Lietuvos radijo ir televizijos komisijos tapačiai įvertinti informacijos turinio (kaip ir Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos veiksmai ir vertinimai teisiškai neįpareigoja Lietuvos radijo ir televizijos komisijos tapačiai vertinti informacijos; praktikoje pasitaiko, kad Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba ir Lietuvos radijo ir televizijos komisiją tą pačią informaciją įvertina skirtingai).</p>
---	--

Teisingumo ministras
Elvinas Jankevičius

2018 06 15